

به پاسداشت زبان پرداخته است

بی‌های زبان فارسی

نمونه، برنامه تلویزیونی «دونقطه» که از چهارم فروردین امسال روی آنتن شبکه دو رفته است، یک مسابقه ادبی و زبانی است که با هدف ترویج و آموزش زبان و ادب فارسی به نوجوانان و عموم مخاطبان طراحی شده است. این برنامه با رویکردی خلاقانه و سرگرم‌کننده، فرصتی برای یادگیری ادبیات از طریق بازی و رقابت فراهم می‌آورد.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در بیاناتی که در خصوص حفظ و پاسداشت زبان فارسی داشته‌اند همچنین به این نکته اشاره کرده‌اند که «زبان فارسی بهترین حامل و رسانه برای معارف، افکار، نوآوری و تمدن عمیق اسلامی محسوب می‌شود.» این بیان به‌وضوح

نشان‌دهنده مسئولیت ما در قبال زبان فارسی و امری حیاتی در چارچوب مدیریت فرهنگی است. اگر ما به‌عنوان یک جامعه، به زبان و ادب فارسی بها دهیم و آن را در رسانه‌ها و برنامه‌های آموزشی خود گنجانده و ترویج کنیم، می‌توانیم به حفظ این میراث فرهنگی ارزشمند و غنی و انتقال آن به نسل‌های پیش‌رو کمک کنیم. به همین بهانه خبرنگار جام‌جم با حضور در پشت‌صحنه برنامه دونقطه تلاش کرد در گفت‌وگویی با عوامل آن به ضرورت برنامه‌سازی در این زمینه، دغدغه‌های مسیر تولید، چگونگی طراحی و پیاده‌سازی، مخاطبان برنامه و چالش‌های آن بپردازد.

آقای خانی و آقای گرانبایه بسیار ایده‌پرداز و خلاق هستند. من در طول این سال‌ها تجربه‌های زیادی در برنامه‌سازی داشتم و این اولین برنامه‌ای است که طراح آن به‌طور کامل از آنچه طراحی کرده، آگاه است. ما در دفتر چند بار روی بسیاری از آیت‌ها کار و آنها را آزمایش کردیم. زحمات اصلی برعهده بچه‌های گروه سردبیری بوده و من در فرآیند طراحی نقش اساسی نداشتم. به جز ایده و ماهیت فرم و دکور برنامه که کاری از من و تیم کارگردانی بوده، پیشنهاد انتخاب مجری برنامه هم از طرف من صورت گرفت.

دستاوردهر برنامه

وی درخصوص تجربه شخصی در دستاوردهای دونقطه اذعان کرد: در هر برنامه‌ای که می‌سازم، احساس می‌کنم یک خلأ در زندگی خودم وجود دارد و این برنامه به نوعی آن را پر می‌کند. این احساس از زمانی شروع شد که در برنامه «کتاب‌باز» بودم. وقتی دیدم چقدر دانش و سواد در میان سروش و مهمانان دیگر وجود دارد، خجالت کشیدم. متوجه شدم بسیاری از کتاب‌هایی را که درباره‌شان صحبت می‌کنم، اصلاً نخوانده‌ام و نمی‌دانم چه هستند. از آن زمان رویکرد زندگی‌ام تغییر کرد و به مطالعه بیشتر روی آوردم. مثلاً کتاب‌های مجموعه «آینبات» مهرداد صدقی را با وجود تعداد صفحات بالا در یک هفته خواندم و این شد که مطالعه روزانه برایم مانا شده است.

این کارگردان تلویزیون اضافه کرد: در این برنامه نیز به خودم گفتم چقدر سوادم در آیت‌هاهایی که طراحی شده کم است. به‌رغم این‌که در این فصل آیت‌ها برای گروه سنی نوجوان طراحی شده، می‌بینم خودم در پاسخ به سؤالات درگیرم. پاسخ‌م ناظر به این مطلب است که مثلاً خودمان هم در گفت‌وگوهای روزمره چقدر از عبارات لاتین استفاده می‌کنیم و چقدر معانی را نادرست به‌کار می‌بریم؛ مخصوصاً وقتی کتاب «غلط‌نویسیم» از ابوالحسن نجفی و «درست‌نویسیم» از استاد بابایی را می‌خوانیم، تازه متوجه می‌شویم که در زندگی روزمره‌مان چقدر کلمات را اشتباه استفاده می‌کنیم. یک عبارت معروف می‌گوید: «زندگی دقت در جزئیات است.» اگر این جزئیات در گفتار رعایت شود، تأثیر زیادی بر ارتباطات ناخودآگاه بین زن و شوهر، دوستان و همکاران دارد و می‌تواند روش‌های تعامل را بهبود بخشد.

خلاقیت ماندگار؛ میراث دونقطه

وی ادامه داد: حالا من چه نکاتی را رعایت می‌کنم؟ حقیقت این است که درگیر این مسابقه شده‌ام و به میراثی که از گذشته به من رسیده، بیشتر دقت می‌کنم. خیلی چیزها از گذشتگان برای ما مانده که ممکن است مثلاً تاجیک‌ها به آنها اهمیت زیادی بدهند، اما ما کمتر به آن توجه می‌کنیم. با مثلاً، هم‌نسل‌های من، دهه‌شصتی‌ها، چقدر ضرب‌المثل از آن زمان را هنوز در ذهن دارند و چقدر کنایه‌هایی از دهه ۶۰ به بعد تولید و ماندگار شده است. چقدر از عبارات و اصطلاحاتی که فرهنگستان زبان فارسی تولید کرده توانسته امروز در مرادوات و معاشرت‌ها استفاده شود. پورصباغیان رویکرد دونقطه را سرسختانه هم قلمداد نکرد و گفت: در برنامه، سرسختانه بر موضعی بافشاری نمی‌کنیم.

مثلاً اگر در گفت‌وگوهای روزمره، نام وسیله یا بازی را هر عبارت جافته‌های از زبان‌های دیگر وجود داشته باشد، اصراری نداریم که تغییر کند. ایده‌مان این است که «این دیگر آمده و معادلش را نداریم» یا این‌که معادلش را داریم، اما به‌واسطه گذر زمان دیگر در زبان‌مان این کلمه رایج نمی‌شود. این تعادل، این‌که برخی از این موضوعات بتوانند در برنامه ما خلق شوند و به یادگار بمانند، دغدغه‌ای است که اکنون برای من اهمیت دارد. هر برنامه‌ای که تا حالا ساخته‌ایم، چیزی ماندگار را به جا گذاشته و من از این بابت خوشحالم. به‌ویژه برای نسل Z و نوجوانان امروز که ادبیات و فرهنگ‌شان بسیار تغییر کرده است.

بازگشت نیماکرمی

نیماکرمی، مجری برنامه دونقطه در بیان احساساتش در بازگشت به تلویزیون پس از چندین سال گفت: من به برنامه‌هایی علاقه‌مندم که در آنها حس خوبی داشته باشم و اینجا واقعا حالم خوب بود. بعد از برنامه «صبحی دیگر»، نزدیک به سه سال پیشنهادات مختلفی داشتم که اتفاقاً برخی از آنها هم بسیار خوب بودند؛ اما هیچ‌کدام نتوانستند حال من را بهبود بخشند. تا این‌که بالاخره آقای ظریف با من تماس گرفتند و گفتند که یک مسابقه جدید داریم و قرار بر برگزاری جلسه شد. در جلسه‌ای که برگزار شد، با چیزی روبه‌رو شدم که برایم بسیار جالب به نظر رسید و آن رقابت و همدلی در گروه تولید برنامه دونقطه بود. تیم سردبیری، تولید و تهیه‌کنندگی کاملاً با هم هماهنگ و دوست بودند و آنجا متوجه شدم صحبت از پیش‌تولیدی یکی دوساله در میان است. تفکری که در پشت این کار وجود داشت، به‌وضوح چکش‌کاری شده بود و همه این عوامل دست به دست هم دادند تا نسبت به همکاری با این پروژه رغبت پیدا کنم. خوشحالم که این اتفاق افتاد.

اهمیت زبان فارسی

کرمی با اشاره به اهمیت زبان فارسی و ادبیات ادامه داد: واقعا باید ببینیم زبان فارسی و ادبیات چقدر دغدغه همه ماست. الان متأسفانه در نوشتارمان خیلی اشتباهات وجود دارد و کارهای ما آن قدر گفتاری شده که دیگر به نوشتار فکر نمی‌کنیم. مدت‌هاست که فضای مجازی باعث شده بسیاری از چیزها به‌هم‌ریخته و نامفهوم نوشته شوند. طرف مقابل ممکن است منظور ما را بفهمد، اما در این میان، اصالت ادبیات ما زیر سؤال می‌رود.

حالا سؤال این است که چقدر از جوانان ما با شعرهای خودمان آشنا هستند؟ اگر آشنا هستند، چند نفر از آنها کتاب‌های شاعران را خوانده‌اند و چقدر از شعرهای‌شان را درک می‌کنند؟ من نمی‌گویم که باید این اشعار را حفظ کنند، بلکه می‌پرسم چقدر می‌توانند آنها را بخوانند و درکش کنند. متأسفانه ما فاصله عجیبی با نسل جدید داریم؛ آنها ادبیات ما را از منظر عرفانی نمی‌شناسند و به درک عمیق‌تری از اشعار بزرگان ادبیات ما نمی‌رسند. این موضوع بسیار نگران‌کننده است.

برش

تجربه متفاوت اجرا

نیماکرمی، مجری این برنامه، درخصوص تجربیات پیشین‌اش در اجرا و شباهت با این برنامه اظهار داشت: با توجه به برنامه‌هایی که پیش از این اجرا داشتم به نظر می‌رسد دنیا‌های این مسابقات کاملاً متفاوت است. ما یاد گرفته‌ایم که تکنیک اجرای یک مسابقه خوب چیست و نکته اصلی این است که چطور آن را تزئین کنیم؛ به عبارتی مثل سالادی که کنار غذای اصلی سرو می‌شود. اما باید بگویم برنامه دونقطه از نظر کسب تجربه نسبت به همه مسابقات پیشین متفاوت و البته مؤثرتر بوده است. دلیلش این است که دونقطه یک آموزش در لفافه دارد که هم برای من به‌عنوان مجری خوب است، هم برای شرکت‌کنندگان و هم برای بینندگان. در مسابقات قبلی که اجرا کرده بودم، این نوع آموزش به این شکل جذاب نبود.

کرمی اظهار امیدواری کرد که برنامه از سطح نوجوان بالاتر بیاید و گفت: برنامه دونقطه، باید از سطح نوجوانان فراتر برود. ما بخش اول را با نوجوانان ضبط کرده‌ایم، اما چرا فقط به این گروه محدود بمانیم؟ واقعا نیاز داریم که دانشجویان هم در این برنامه حضور داشته باشند. هنرمندان و مجریان باید در این مسابقات شرکت کنند تا توانایی‌های خود را محک بزنند و ببینند چقدر با ادبیات آشنا هستند و یا حتی بسنجند املا‌ی‌شان چقدر صحیح است. اگر حتی این مسابقات به‌صورت خانوادگی برگزار شود، می‌تواند به شکل‌گیری بهتر و مفیدتر تماشاچیان و شرکت‌کنندگان کمک کند. همچنان تأکید دارم که این اتفاق نباید تنها در محیط مدارس و بین بچه‌ها محدود بماند، زیرا این موضوع می‌تواند جذاب‌تر و مهم‌تر باشد. مجری برنامه دونقطه در خصوص علاقه‌مندی برای حضور در برنامه به‌عنوان شرکت‌کننده تصریح کرد: وقتی صحبت از شرکت در این مسابقات می‌شود، دوست دارم افرادی را کنار خود داشته باشم که از من باسوادتر هستند.

شرکت در این مسابقه با حضور افرادی که به زبان و ادب فارسی اشراف دارند بسیار جذاب خواهد بود.

رسانه

MEDIA

۹

یکشنبه ۲۴ فروردین ۱۴۰۴ شماره ۷۰۱۷

چالش‌های زبان فارسی

مجری برنامه دونقطه اضافه کرد: در جامعه امروز، ترانه‌هایی که از این سو و آن سو منتشر می‌شوند، برخی از آنها با احترام به ترانه‌سرایان و آهنگسازان خوب کشورمان، که البته تعدادشان کم هم نیست، به‌نوعی در شعر و خواندن فاجعه ایجاد می‌کند. این آثار در میان جوانان رایج شده و ما هیچ اقدامی برای اصلاح این وضعیت نکردیم. ممکن است بتوان امیدوار بود که چنین مسابقه‌ای بتواند زیرساخت‌های لازم برای مبارزه فرهنگی و ایجاد فرهنگی صحیح نسبت به اشعار و متون ادبیات بزرگ ما فراهم کند.

جذابیت زبان فارسی

وی در پاسخ به آنچه که از این برنامه آموخته عنوان کرد: یادگرفتم که در رسم‌الخط جدید، همزه ساکن در آخر کلمه حذف شده است. می‌دانی این تغییر چه زمانی استفاده می‌شود؟ مثلاً در زمان ما، کلمه «اولیا» به شکل «اولیاء» نوشته می‌شد و این تغییر هنوز برای برخی جانفخته‌هاست. علاقه‌مندم که این تأثیر را در بستر جامعه هم ببینم. اما در مثال این بازخورد برایم جالب بود که برخی از بچه‌ها نسبت به سوز برنامه که زبان و ادب فارسی است می‌گفتند چقدر آن نگاه‌نکرده بودند. به‌طور خاص نمی‌گفتند چه چیزی یاد گرفته‌اند، اما برای‌شان تازه و جذاب بود که در املاها و اشعار، برخی موارد جدید وجود دارد.

یکی از بخش‌های پیرکیش برنامه را بخش کتیبه‌ها می‌دانستند و به‌وضوح مشخص بود که بچه‌ها درگیر مسابقه شده‌اند. در محفل حضور داشتیم که شاهد اتفاق جذابی درخصوص برنامه دونقطه بودم. بعد از مدت‌ها دیدم که زمان بخش برنامه‌ای بچه‌ها به تلویزیون نزدیک شده بودند تا ببینند چه می‌خواهد بگوید. کاملاً می‌شد حدس زد که بچه‌ها درگیر مسابقه شده‌اند.

جمله‌سازی و تولید محتوا

کرمی با اشاره به بخش جمله‌سازی و تولید محتوا به‌عنوان بخش‌های جذاب برنامه اظهار داشت: من شخصا جمله‌سازی (بغلی بگیر) را خیلی دوست دارم؛ مثلاً حدس‌زدن یک کلمه با حرف اول آن و ساختن یک جمله. این بخش برایم خیلی جذاب است. در مرحله دوم مسابقه نیز بخش تولید محتوا را دوست دارم. مثلاً در یکی از قسمت‌ها بچه‌ها شعری برای پشت کامیون تولید کردند و این واقعا بامزه بود. آنها می‌توانستند بروند و محتوای جالبی تولید کنند و بعد از آن، محتوایی بیرون بیاید که قابلیت استفاده داشته باشد. اینها موارد جذابی است که می‌تواند به نسل‌های آینده منتقل شود.

تعامل مثبت تیم

مجری برنامه دونقطه درخصوص تعاملات بین عوامل این پروژه توضیح داد: من نزدیک سه ماه است که به گروه پیوسته‌ام و می‌دانم که این گروه دو سال است که در بخش پیش‌تولید فعالیت می‌کند؛ اما در این مدت کوتاه، همه چیز را با من هماهنگ می‌کنند. البته مثلاً در بازی‌ها و کارهای نرم‌افزاری که ضبط می‌کردیم، در ابتدای کار، باگ‌هایی وجود داشت که به آنها اشاره می‌کردم و به‌خوبی به نظرات من توجه شد. برای مثال، در بخش حدس جملات در تولید محتوا، وقتی دیدم که یک برگ کاغذ آورده‌اند، گفتم چرا بقیه بچه‌های مسابقه دهنده تخته و گچ دارند، اما من ندارم؟ از آنجا که خواستم همه با هم یکسان عمل کنیم، خیلی استقبال شد و این ایده را خوب ارزیابی کردند. واقعا خوب است که این‌گونه مشورت می‌کنند و اگر نظری باشد، به آن توجه‌نشان می‌دهند.

نوا

«زبان هویت» به پاسداشت زبان فارسی می‌پردازد

الناز احقاقی، مستندساز که با دو اثر «زبان هویت» و «تسمیم اشتباه زندگی من» در چهارمین جشنواره پژواک حضور دارد، تأکید کرد: مستند زبان هویت به پاسداشت زبان فارسی اختصاص دارد و دیگر اثرم به موضوع سلامت می‌پردازد. هر دو موضوع جزو دغدغه‌هایم بوده و کار کردم.

این برنامه‌ساز ادامه داد: فرهنگ ما ایرانی‌ها زبان فارسی بوده که شیرین و قشنگ است. کشورهای اروپایی روی زبان و ادبیات ما مانور می‌دهند. در صورتی که در ایران این موضوعی که مطرح کردم خیلی رایج شده است.

آمار

۱۳۲ میلیون بازدید برای «زندگی پس از زندگی»

براساس گزارش اتاق وضعیت معاونت فضای مجازی، میزان بازدید محتواهای تقطیع‌شده برنامه «زندگی پس از زندگی» حدود ۱۳۲ میلیون بازدید بوده است. پس از محفل، این برنامه دومین ویژه برنامه برتر افطار ماه رمضان در فضای مجازی است. بیشترین میزان انتشار محتوا در پلتفرم اپنا با ۱۹ هزار محتوای تقطیع‌شده و بیشترین میزان بازدید در اینستاگرام با ۱۰۰ میلیون بازدید بوده است. زندگی پس از زندگی، برنامه‌ای از شبکه چهار سیماست که به موضوع مرگ و جهان ماوراء می‌پردازد و داستان‌های افراد مختلف و تجربه‌شان را در مورد نزدیک شدن به مرگ و خروج از جسم روایت می‌کند. تاکنون پنج فصل از این برنامه در سال‌های ۱۳۹۹ تا ۱۴۰۳ در روزهای ماه مبارک رمضان پخش شده است. روایت زندگی پس از زندگی با زبان ساده خود مخاطبان را با برنامه همراه کرده است.

مستند

روایت یک مستند از مظلومیت مدافعان حرم

کارگردان مستند «به غصه می‌خندیم» گفت: این مستند روایتی از مظلومیت جانباز و مدافع حرم محمد رضا نوری (ابوعباس) است. به غصه می‌خندیم عنوان مستندی است که احمد خداینده سامانی از رادیو مقاومت با موضوع جانباز و مدافع حرم محمد رضا نوری (ابوعباس) توانسته به مرحله‌نهایی در بخش مسابقه موضوع انقلاب اسلامی، دفاع مقدس و مقاومت جشنواره پژواک رادیو راه پیدا کند. احمد خداینده سامانی، کارگردان این مستند با بیان این‌که انگیزه من از ساخت این مستند پاسداشت مجاهدت‌های جانباز محمد رضا نوری و بیان مظلومیت‌های اسیر مدافع حرم و بیگیری احوالاتش بوده است، اظهار داشت: محمد رضا نوری سابقه حضور بیش از یک دهه مجاهدت در سوریه، لبنان و عراق به‌عنوان فعال فرهنگی و رسانه‌ای را داشت که اکنون این روزها در بند اسارت تروریستی‌های آمریکایی در زندان عراق است. از این رو بر آن شدیم جهت پیگیری حال او و مظلومیت و یازمانی زندگی این خبرنگار مستندی بسازیم.

